

Vlotten op de bosvijver in de voorstelling Oproer van TG Breekgoed. | FOTO: © MARK THEWESSE |

Oproer op de bosvijver

De vijf jonge theatermakers van TG Breekgoed kozen de bosvijver van het Amsterdamse Bos als locatie voor hun allereerste voorstelling. Met een klein budget en grote vindingrijkheid maakten ze Oproer. | DOOR: MAUD MENTINK |

Vijf net afgestudeerde theatermakers maakten afgelopen zomer in het Amsterdamse Bos hun eerste voorstelling. Niet in het openluchttheater, maar op de grote bosvijver. Nu zie ik u vanaf hier al met uw ogen rollen en ook voormalig chef 'water' van locatietheatergroep Dogtroep raadde het ze ten strengste af. Maar niets konden tegenhouden. Ze zetten hun schouder eronder en maakten met *Oproer* een prachtig debuut. Bij het zien van de voorstelling raakte ik onder de indruk van de professionaliteit en kunde waarmee hij is gemaakt en wilde ik direct meer weten. Ik ging in gesprek met Sanne Verkaaik (regie) en Daan Westendorp (technische productie) over de nulbegroting, techniek, inventieve oplossingen, samenwerkingsverbanden, niet te breken motivatie, ondersteuning vanuit allerlei hoeken, creativiteit, een front of house op wielen en condooms over portofoons. En natuurlijk kwam ook ter sprake wat ze de volgende keer anders zouden doen.

Avondje Boslab

Het Amsterdamse Bostheater verzorgt in de zomeravonden niet alleen een eigen productie, maar biedt ook het educatieve BosLab project. Voor de bezoekers van het avondje BosLab betekent dat deze zomer meerdere korte voorstellingen op één avond. De tweede is *Oproer*. Daarvoor moeten we onze spullen pakken en achter twee publieksbegeleiders aanlopen, het donker in. Door het bos, met aan weerszijden van het pad wat verdwaalde kaarsjes, lopen we richting de grote vijver. Aan de rand van het water staan rijen bierbanken met daar tussenin het front of house, dat wil zeggen een autobusje met het frontlicht er bovenop en de technici erin. Terwijl de geur van anti-muggenspray zich verspreidt wordt onze aandacht getrokken door een figuur op het water die aan een touw trekt. Al snel blijkt dat zij een vlot naar het midden van de vijver probeert te bewegen. De traagheid van de beweging in het water maakt indruk. In deze mimevoorstelling wordt niet gesproken maar zijn de bewegingen, de ritmes en geluiden leidend. We zien een andere wereld, een stad met een strak geregisseerd dagelijks leven. Gaande de voorstelling brokkelt de stad langzaam af. Het vlot breekt in drie delen die elk een eigen kleur krijgen door

'Toen ben ik zelf het water ingegaan om het vlot te bewegen'

het verplaatsen van de vele rekwisieten die erop staan: rood, wit, hout. Uiteindelijk valt alles met veel lawaai en commotie uit elkaar. We zien de bewoners twijfelen waar ze nog aan vast moeten houden en wat ze los moeten laten. Beeld en spel vullen elkaar aan. De lantaarnpalen in de verte die nog half boven het water uitsteken, het mechanische geluid weerkaatsend over het water, een ladder die opeens uit het water verschijnt en de vlotten die meedeinen op het water en langzaam worden afgepeld. Het eindbeeld spreekt boekdelen, de bewoners verlaten hun stad en verdwijnen in de diepte van de vijver.

Locatie

Sanne Verkaaik had in 2011, met veel steun van het Bostheater, het succesvolle *Between Lines* gemaakt en zij werd gevraagd om voor dit jaar een plan in te dienen voor BosLab. Intussen waren Sanne Verkaaik, Sofie Doeland, Daan Westendorp, Marijn van Bussel en Mark Thewessen met zijn vijven aan het brainstormen geweest over hun eigen gezelschap om locatietheater te maken. Dat werd TG Breekgoed. Het Bostheater en TG Breekgoed vonden elkaar en kozen samen voor de grote vijver als locatie, op ongeveer een halve kilometer van het openluchttheater en de bouwkeet. De vijver was zo groot dat ze moesten zoeken naar de exacte plek, maar uiteindelijk gingen ze van start met een speelvlak van 80 bij 250 meter en tal van mogelijkheden voor opkomsten.

Experimenteren

Een dergelijke voorstelling maken is nooit een vooraf uitgedacht ontwerp. Alles wat je hebt bedacht blijkt in het water helemaal niet te kunnen. Daar hadden ze rekening mee gehouden. Breekgoed heeft de hele maand april gebruikt om te experimenteren, als voorbereiding op de repetitie- en montageperiode in juli en augustus. Met 3.000 euro subsidie van het Amsterdams Fonds voor de Podiumkunsten konden ze aan de slag. Dat geld werd voornamelijk besteed aan hout, tonnen, staal, schroeven, verf en aandrij-

ving. Omdat niemand ervaring had met het decortechisch bouwen van een vlot duurde het een volle week voordat het eerste af was. Het tweede en derde gingen al veel sneller. Tegelijk werd nagedacht over het artistieke concept en hoe de vlotten over het water moesten gaan bewegen. Er zijn tal van ideeën geopperd, onderzocht en weer afgewezen. Ook werden de rekwisieten, de meeste gedoneerd door kringloopwinkels en Icovia, op de vlotten gemonteerd. 'Iedereen hield constant zijn ogen open en als er iets bruikbaar bij het grofvuil lag namen we dat mee naar het bos. Zo vond ik een zeil van een viskraam, prachtig rood met wit. Nog lang na de voorstelling roken mijn fietstassen ernaar! In het bos hebben we het zeil schoongemaakt en heeft Nicky, de kostuumontwerpster, er een prachtig kostuum van gemaakt,' vertelt Sanne Verkaaik opgetogen. 'Het is de creatieve blik die je ontwikkelt als je geen budget hebt: grofvuil wordt decor, de stad en het bos een speeltuin.'

Repetitieperiode

Na een maand hard werken, bouwen en experimenteren kwamen ze begin juli terug in het bos. Daar wachtte minder goed nieuws, want het zomerseizoen was aangebroken. Het speelvlak bleek omgetoverd tot een heus zwemparadijs. Daar had niemand rekening mee gehouden. Het Amsterdamse Bos is een recreatiegebied waar niets gedaan mag worden zolang er dagjesmensen aanwezig zijn, zelfs als zij niet in het water zijn maar alleen gebruik maken van het achterliggende grasveld. De repetitietijd werd verplaatst naar half tien 's avonds. 'Ik heb nog geprobeerd om overdag bij het openluchttheater te repeteren en dat dan later in het water toe te passen, maar dat had geen zin. Dat kostte alleen maar twee keer zoveel tijd,' zegt Verkaaik. In overleg met de boswachter mochten er wel wat decorstukken buiten het zwemgebied worden geplaatst, maar verder moest alles weg. Aan de rand van de vijver hadden ze houten paaltjes in de bodem geslagen om plankjes met bouwlampjes aan te hangen, zodat ze front- ▶

De vloten met rekvisieten tijdens de repetitieperiode. | FOTO: © DAAN WESTENDORP |

licht konden maken zonder dat de bouwlampen zichtbaar waren. Ook die moesten iedere avond worden verwijderd.

Opbouw

Iedere repetitie vroeg dus veel voorbereidingstijd. De vloten werden per vorkheftruck van de bouwplaats naar de vijver gebracht, al het licht moest opnieuw geplaatst, gesteld en bekabeld worden. Dan hebben we het nog niet eens over alle rekvisieten, kostuums, wetsuits, kabels, lampen en speakers die verplaatst moesten worden. 'Op een gegeven moment waren we er klaar mee en bedachten we om een goedkope bus aan te schaffen, waar we een front of house van konden maken en alle spullen in op konden slaan,' vertelt Daan Westendorp. 'We haalden de bijrijdersstoel eruit, daar plaatsten we alle dimmers. Naast de dimmers stond de lichttafel. Achterin was de geluidsregie. De patchkast en alle bekabeling lag in de achterbak.' Ze zorgden voor intercomverbindingen, plaatsten een lichtrek voor het frontlicht bovenop de auto en ze maakten luikjes voor de bekabeling. Niets was ze te dol. Het busje wiebelde alleen te veel als het in zijn functie als front of house werd gebruikt. Dat werd opgelost met vier domkrachten, een soort krik die 5.000 kilo kan dragen, van de Aldi voor twaalf euro

per stuk. Dat het busje bij zijn tweede rit door de vering zakte verbaasde eigenlijk niemand.

Licht en geluid

Het oplossen van die kapotte vering was geen probleem en zeker niet de enige uitdaging voor de technici. Het was zomer, dus moesten ze vaak het licht stellen terwijl het nog niet donker was. Dat losten ze op met een verkeersvestje met reflectiestroken. En omdat ze geen volgsport hadden werd de volg-PAR ontdekt, die samen met een profielspot door één persoon werd bediend met een paar lashandschoenen en na een lesje klimmen op een autobus. De lantaarnpalen in het water werden met kabels van 50 en 100 meter aangesloten op een aparte groep met eigen aardlekschakelaar, zodat bij kortsluiting geen ander licht zou uitvallen. De positie van de lantaarnpalen werd bepaald aan de hand van de beschikbare kabellengte. Westendorp: 'Het is roeien met de riemen die je hebt en het mooie is dat het eindresultaat er geen moment onder heeft geleden'. Op de vloten werden 12 Volt autoaccu's geplaatst, met daarop aangesloten autolampjes. Op het bootje maakten ze gebruik van ledlampjes. De luidsprekers stonden op sokkels in de vijver, dus ook die kabels moesten door het water. Probleem was

dat de speakon luidsprekerkabels er alleen waren in lengtes van 20 meter. Langere kabels zouden extra geld kosten. 'Via het Bostheater hoorde ik toen dat er Wieland kabels vrijkwamen die zij hadden gebruikt voor het bekabelen van natriumbollen. Die moest ik hebben, want die waren 100 meter lang. Met verloopjes erop van vijf euro per stuk konden we aan de slag,' zegt Westendorp.

De wind als tegenspeler

Tijdens de repetities bleek al snel dat de wind een dominerende tegenspeler zou worden. Als het hard waaide verdween alles op den duur naar de andere kant van de vijver, zo'n 250 meter verderop. De vloten vingende meeste wind en waren een constante zorg gedurende de repetities. Uiteindelijk werd besloten om ze vast te zetten maar dat leverde zo'n statisch beeld op dat ze toch weer teruggingen naar het oorspronkelijke idee. 'Ik heb geprobeerd om de vloten te geleiden met behulp van touw en 12 Volt elektromotoren op een accu. Dat werkte niet. Toen ben ik zelf het water in gegaan om het vlot te bewegen en die beweging bleek heel mooi te zijn. De oplossing was dat ik op de kant bleef en in contact stond met enkele zwemmers in het water, die een porto bij zich hadden met condoom

FOTO: © DAAN WESTENDORP

erover. Afhankelijk van de windkracht bepaalden we het aantal zwemmers per avond,' zegt Westendorp. Uiteindelijk kon één voorstelling niet doorgaan vanwege de sterke wind.

De diepte in

De samenwerking verliep vloeiend, maar een voorstelling maken in een vijver vergt veel tijd. Iedereen maakte lange dagen en Verkaaik had weinig tijd met de acteurs in het water. De repetities startten pas om half tien 's avonds en het water koelde dan flink af. Verkaaik kon maximaal twee uur per dag repeteren. 'Ik moest de tijd goed in de gaten houden en ging dus strak regisseren. Uiteindelijk zijn we door de vele mogelijkheden en het gestoei met het water wel een beetje onze focus verloren. Er waren zóveel details die om aandacht vroegen.' Een volgende keer zouden ze iemand met een overkoepelende functie erbij willen die de grote lijnen in de gaten houdt. 'We hebben een fantastische voorstelling neergezet maar door de hoeveelheid werk zijn we het overzicht kwijtgeraakt en zijn we meer de breedte ingegaan dan de diepte. Figuurlijk gesproken natuurlijk!'

Partners en vrijwilligers

Een grote groep van 45 vrijwilligers heeft meegeholpen om deze voorstelling van

de grond te krijgen. Veel van hen hebben dagen en soms weken belangeloos meegewerkt. Het enige dat TG Breekgoed hen kon bieden was een warme maaltijd (en die waren gelukkig niet duur bij het Bostheater). Sanne Verkaaik: 'Mochten we een volgende keer een groter budget hebben dan zouden we daar geld aan uit willen geven. Alle mensen die ons hebben geholpen en er zelf zo ontzettend veel tijd in hebben gestoken, die willen we bij ons houden!' En Daan Westendorp: 'Zonder

hen hadden we geen voorstelling gehad. Voor de jonge theatertechnici die aan de Theaterschool in Amsterdam studeren was dit een grote speeltuin. Voor hen was het een zomerkamp waar ze vanalles konden leren, zoals lassen en natuurlijk vlotten bouwen!'

Behalve de hulp van collega's en studenten kreeg TG Breekgoed ook ondersteuning in de vorm van advies of materiaal van onder andere Toneelgroep Amsterdam, Theater Frascati, het 5de Kwartier en Icova.

Productiekosten

De totale productiekosten bedroegen uiteindelijk 16.000 euro, waarvan ongeveer 9.000 euro personeels- en reiskosten en 7.000 euro materiaalkosten. TG Breekgoed mocht de kaartverkoop van de eerste week met try-outs houden. De inkomsten van de twee weken met voorstellingen die begin september volgden waren voor het Bostheater, dat uiteindelijk het tekort op de nul-begroting heeft betaald.

Waar een wil is, is een weg. Dat heeft deze groep jonge theatermakers bewezen. Met een minimaal budget wisten zij een krachtig debuut neer te zetten. Recensenten kijken uit naar een volgende voorstelling, wellicht weer in samenwerking met het Bostheater en in ieder geval weer locatietheater. TG Breekgoed is er al over aan het brainstormen. ◀

Cast & crew

Cast

Brigitte Defaix, Esther Gouarné, Alexandra Hoekman, Katja Hofman, Chris Koopman, Ilon Lodewijks, Josephine van Rheenen, Jörgen Scholtens, Alma Sua en Hendrik Walther

Regie

Sanne Verkaaik

Regieassistent

Mirjam Zwanenburg

Scenografie

Sofie Doeland

Kostuumontwerp

Nicky Nina de Jong

Lichtontwerp

Bart van den Heuvel, Tim Vleugel

Geluidsontwerp

Marijn van Bussel

Compositie

Daan Hofman

Technische productie

Mark Thewessen,

Daan Westendorp

Productie

Vera Menheere, Pauline Otten, Laura Savelkoul, Sarah Steeman